

Liite: Lopen seurakunnan ympäristökasvatussuunnitelma

1. YMPÄRISTÖKASVATUKSEN PERUSTEET

Ympäristökasvatuksella tarkoitetaan kaikkea sitä toimintaa, jonka avulla seurakunta kannustaa ja johdattaa seurakuntalaisiaan ympäristöystävälliseen ja kohtuulliseen elämäntapaan. Se on luonteeltaan laaja-alaista, kaikki ikäryhmät kattavaa, elinikäistä oppimista tukevaa toimintaa, jonka arvopohja perustuu kristilliseen uskoon. Tavoitteena on vaikuttaa asenteisiin, lisätä tietoisuutta luomakunnan tilasta ja etsiä tapoja kantaa siitä vastuuta.

Seurakunnilla on oma erityinen tehtävänsä pitää esillä kristillistä luomisuskoa ja toimia tämän luomisuskon mukaisesti. Luonnolla ei ole vain välinearvo, vaan itseisarvo. Me vastaamme Luojalle teoistamme ja laiminlyönneistämme Jumalan luomaa maailmaa kohtaa. Raamattu korostaa ihmisen vastuuta luomakunnan huolehtimisesta. Jumala asetti ihmisen viljelemään ja varjelemaan luomakuntaa. Luomakunta kertoo Luojastaan. Jumalaa rakastetaan rakastamalla lähimmäistä ja luomakuntaa.

2. YMPÄRISTÖKASVATUSSUUNNITELMA 2025

Ympäristökasvatus merkitsee Lopen seurakuntalaisten ja kaikkien loppilaisten luontosuhteen tukemista, elintapojen arviointia Raamatun tekstien ja tiedossa olevien ympäristövaikutusten kautta, sekä kohtuullisuuteen pyrkimistä ja omalla esimerkillä vaikuttamista. Ympäristökasvatus voi olla myös hiljentymistä ja virkistäytymistä luonnossa. Tavoitteena on opettaa luonnon kunnioitusta ja luomakunnan pyhyttä.

Ympäristökasvatus integroituu luontevalla tavalla osaksi kaikkea Lopen seurakunnan toimintaa. Lapsi, nuori ja aikuinen näkevät, että seurakunnan toimipisteissä kierrätetään, käytetään kestäviä ja ympäristömerkittyjä tuotteita ja säästetään energiaa ja materiaaleja. Seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt vaikuttavat sekä puheillaan, opetuksellaan että omalla esimerkillään.

Kaikissa työmuodoissa edistetään kokonaisvaltaista kestävän kehityksen arvokasvatusta. Tarkoitus ei ole luoda tai edistää ympäristöahdistusta, vaan pitää esillä toivon näkökulmaa ja kannustaa johdonmukaisesti harkittuihin toimenpiteisiin. Kaikki työmuodot viestivät omasta ympäristötoiminnastaan.

Lopen seurakunta on kirkkovaltuuston 18.4.2023 hyväksymässä strategiassa 2023–2026 asettanut yhdeksi painopisteeksi sen, että ”Luomakunnan kunnioitus on osa kirkon uskoa”:

Strategian voimassaoloaikana jokainen työmuoto kuvaa seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaa laatiessaan, miten kyseinen työmuoto toteuttaa seurakunnan strategiaa painopisteitä.

YMPÄRISTÖKASVATUS KASVUN KAAREN ERI VAIHEISSA 2025

Varhaiskasvatus

Seurakunnan varhaiskasvatuksessa ympäristö on runsaasti esillä. Usein luomakunta on läsnä koko päivän ajan eri toimissa. Ympäristökasvatussuunnitelman yhtenä tavoitteena on tukea perheiden ympäristökasvatusta.

- Varhaiskasvatuksessa ja perhetoiminnassa luonnossa liikkuminen on luonteva osa kerhotoimintaa, kerhojen leikeissä, askarteluissa, hartauksissa ja lauluissa on luontoon ja siitä huolehtimiseen liittyviä aiheita.
- Askartelumateriaaleina käytetään runsaasti kierrätys- ja luonnonmateriaaleja. kerhoissa kierrätetään niitä mahdollisemman montaa jätelajia.
- Perheiden kerhoissa on mahdollisuus kierrättää mm. lastenvaatteita ja -tarvikkeita.
- Kaikessa toiminnassa toteutetaan kestävän kulutuksen arvokasvatusta.

Kouluikäiset

Kouluikäisten kaakaopyhäkoulut, kerhot, leirit ja tapahtumat antavat hyvän pohjan ympäristökasvatuksen ja ilmastotoivon näkökulmille.

- hartauksissa, lauluissa ja askarteluissa on luontoon ja siitä huolehtimiseen liittyviä aiheita.
- leireillä ja kerhoissa otetaan lasten ja nuorten kanssa ruokahävikki puheeksi ja toimitaan yhdessä ruokahävikin poistamiseksi.
- Kouluikäiset osaavat hyvin itse kierrättää niitä jätelajeja, joita eri toimipisteissä kerätään.

Nuoret

Nuoret ovat kiinnostuneita ympäristöön ja ilmastoon liittyvistä kysymyksistä. Tietopainotteisuuden sijaan on syytä painottaa ympäristötunteiden ja -kokemusten käsittelyä sekä ylläpitää ilmastotoivon näkökulmaa. Yhteisöllisen vastuunkantamisen lisäksi on hyvä keskustella jokaisen omasta vastuusta suhteessa luomakunnan varjelemiseen. Luomakunnasta huolehtiminen on sekä yhteisöjen että yksilöiden tehtävä.

Leirit, retket ja erilaiset projektit voidaan rakentaa yhdessä nuorten kanssa mielekkäällä tavalla ympäristönäkökulmat huomioiden.

- Rippikoululaisia haastetaan pohtimaan esimerkiksi omia kulutustapoja, ihmisten vastuuta luomakunnasta ja keinoja ympäristön suojeluun. Opetuksessa on läsnä myös globaalin vastuun kysymykset. Rippikoululeireillä on tarjolla kasvisruokaa muutaman kerran viikon aikana. Ulkoilu ja luonnon ihmettely on osa rippikoulua.
- Nuorisotyössä pyritään kaikissa hankinnoissa ja toiminnoissa ympäristöystävällisiin ratkaisuihin: sekä rohkaistaan nuoria pohtimaan mm. omia kulutustottumuksiaan ja etsimään tarvittaessa ekologisempia vaihtoehtoja.
- pyritään järjestämään sopivia ”tempauksia”, kampanjoita tai projekteja, esim. vastuuviikolla, Earth hourin yhteydessä, roskien keräystä luonnosta tms.

Aikuiset

Konkreettisten ympäristötoimien esim. kierrätys ja vastuulliset hankinnat, lisäksi on hyvä tukea toimia, millä tavoin aikuiset voivat olla ympäristökasvatuksen mahdollistajia.

Seurakunnan lähetystyö on myös ympäristökasvatuksen ja erityisesti kansainvälisen vastuun esille ottamisen paikka. Lähetysjärjestöiltä ja Kirkon Ulkomaanavulta löytyy runsaasti kasvatukseen soveltuvaa materiaalia ja ajankohtaista tietoa.

- Jumalanpalveluselämässä luontoon ja ympäristönsuojeluun liittyviä teemoja pidetään esillä luonteissa tilanteissa. Vuodenkierrossa on usea ympäristö- tai luontoteemainen messu tai hartaustilaisuus, esim. Luomakunnan sunnuntain messu, sadonkorjuun kiitosmessu, kylvön siunaaminen ja Metsäkirkko.
- Musiikki on mukana erityisjumalanpalveluksissa, joissa nostetaan esille luontoa ja luomakuntaa.
- Aikuistyön opetuksessa, hankinnoissa ja toiminnassa kannustetaan ekologiseen elämäntapaan. Osallistutaan yhteistyökumppanina ympäristö- ja luontoaiheisiin tapahtumiin (Loppijärven soutilutapahtuma ja Poronpolku-tapahtuma). Kotailtoja vietetään konkreettisesti luonnon keskellä.
- Diakoniatyössä luontoa ja ympäristönsuojelua pidetään esillä luonteissa mm. käytetään käsityötarvikkeita säästeliäästi, hyödynnetään kierrätysmateriaaleja ja lajitellaan roskat. Seurakunnan toimistotalon alakerrassa oleva tavara- ja vaatekeräyshuone edistää kierrätystä.
- Lähetystyössä ilmastonmuutosta ja siihen liittyviä ongelmia maailmalla pidetään esillä toiminnassa. Luontoa ja ympäristönsuojelua pidetään esillä luonteissa mm. käytetään käsityötarvikkeita säästeliäästi, hyödynnetään kierrätysmateriaaleja, lajitellaan roskat.

Ympäristökasvatussuunnitelman toimenpiteet seurakunnan muissa työmuodoissa

- Toimiston toiminnassa ja hankinnoissa pyritään kohtuullisuuteen ja säästäväisyyteen.
- Keittiötoimessa jatketaan ympäristömerkittyjen tuotteiden ja lähiruuan käyttöä mahdollisuuksien mukaan. (keittiötoimi siirtyy yhteistyökumppanin eli Hämeenlinnan srkyn hoidettavaksi, huolehditaan osaltamme että ympäristönäkökulmasta huolehtiminen jatkuu)
- Hautausmaan hoitaminen on pääasiassa puutarhatyötä, jossa luomakunnan kunnioitus toteutuu käytännönläheisellä tavalla. Monivuotisten perennojen tuominen vaihtoehdoksi yksivuotisille kesäkukille vähentää jätettä ja kasvinsuojeluaineiden käyttämisen tarvetta. Ympäristönäkökulmista viestitään aktiivisesti mm.hautainhoitorahaston asiakkaille.
- Metsiä hoidetaan pitkäjänteisesti ja vastuullisesti metsäsuunnitelman mukaisesti. metsäsuunnittelua. Uusi metsäsuunnitelma 2025–2035 hyväksytty neuvostossa 19.8.2025.
- Metsäsuunnitelmassa kiinnitetään huomiota luontoarvoihin PEFC-sertifiointin puitteissa. Luontoarvoja voidaan lisäksi huomioida sertifikaatin minimivaatimusten yli. Suunnitelmaa laadittaessa toteutettiin osallistavaa metsäsuunnittelua.